

Projektet har blivit otroligt uppmärksammat, både runt om i Sverige och utomlands.
Foto: Tord-Rickard Söderström.

EN FÄRGSTARK UPPSTICKKARE

Ting1 i Örnsköldsvik är en byggnad man antingen älskar eller hatar. Det uppseendeväckande bostadshuset är ritat av Gert Wingårdh med inspiration från ett färgstarkt konstverk av Bengt Lindström. Färgerna fortsätter upp på taket, som är kronan på verket.

TEXT: JENNY MARCUSON

De 78 balkongerna förskjuts lite i sidled efter varje våning och har en plåtinklädd undersida i rätt kulör för att inte störa helhetsintrycket. Foto: Håkan Nordström.

Nicklas Nybergs första ambition våren 2010 när han tänkte köpa Tingshuset i Örnsköldsvik var att bygga på det några våningar. Torsten Kai-Larsen blev också intresserad och föreslog att de skulle höra med arkitekten Gert Wingårdh, som Torsten hade haft företag ihop med tidigare. Sommaren 2010 bildades företaget Nyberg, Kai och Wingårdh AB och projektet var igång.

Inspiration från Bengt Lindström

– Jag brukar tåla mycket, men när Gert Wingårdh presenterade sina ritningar var det lite av en chock. Hur skulle vi få det här att fungera? Och hur skulle vi få igenom det? När han sedan berättade om bakgrunden till idén blev allt så självklart, säger Nicklas Nyberg.

Gert Wingårdh hade hämtat inspiration från den norrländske konstnären Bengt Lindströms tavla *Women's dance*, och pixlat upp färgerna till ett mönster med åtta nyanser av rött, gult och grönt.

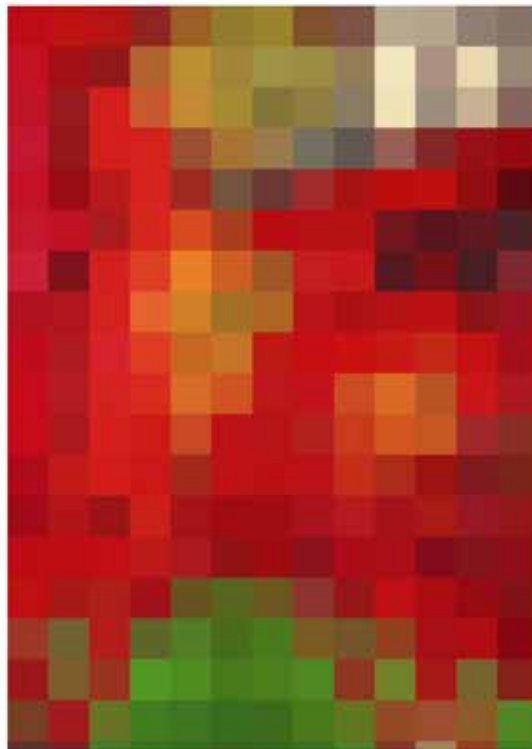
– Han hade sett min samling av Bengt Lindströms konst både på kontoret och hemma, jag är lite av en fanatiker när det gäller den konstnären som dessutom är norrländsk. *Women's dance* är ett dramatiskt konstverk som passar en dramatisk byggnad.

Hoppande balkonger

De ”hoppande” balkongerna, som Wingårdh uttrycker det, är också något som sticker ut.

– Det är lite uppkäftigt. Både att de förskjuts och att de är många. Varje fyrarummare har två balkonger

”Jag skulle säga att det är det mest komplicerade bostadsbygge som har gjorts någonsin”

“Det har kanske tagit tre gånger så lång tid som ett traditionellt tak.”

och varannan trerummare. Tvåorna har en balkong. Det blir hela 78 balkonger, säger Nicklas Nyberg.

Balkongerna har plåtinklädda undersidor i rätt kulör. En cementgrå undersida skulle förstöra helhetsbilden av det färgstarka huset.

Att de skiftar plats genom förskjutningen skapade extra problem genom att byggställningarna hela tiden fick byggas om.

En helt fristående byggnad

– Ja, det här är inget rationellt bygge. Jag skulle säga att det är det mest komplicerade bostadsbygge som har gjorts någonsin. Det ursprungliga Tingshuset i betong kunde inte bära upp tyngden av en påbyggnad, så Gert kom på idén att det skulle vila på en mittpelare i innergården och bli en helt fristående byggnad.

Enligt Gert Wingårdh byggde man på det här sättet i en polsk stad på 1970-talet, så han visste att det var möjligt. Men han har aldrig sett en lösning mellan en befintlig byggnad och ett elvåningshus.

– Det är en minst sagt ovanlig konstruktion som innebar att vi fick göra tjockare väggar för ökad stabilitet, säger Nicklas Nyberg.

Armeringen är fyra gånger tätare än i ett traditionellt flervåningshus och av den grova typen som mest används i broar. Det gjorde i sin tur att det blev trångt att få fram installationer.

För att klara armeringen byggde man korgar av järnen nere på marken som sedan lyftes upp med kran och gjutits fast.

– Peab har gjort ett fantastiskt jobb. Alla som har varit involverade i bygget är väldigt stolta och vi har också fått otrolig uppmärksamhet för projektet både runt om i Sverige och utomlands. Jag har räknat till 2 500 människor som varit här på studiebesök, säger Nicklas Nyberg.

Har betytt mycket för Örnköldsvik

Gert Wingårdhs inblandning har förstås bidragit till uppmärksamheten. Projektet har betytt mycket för Örnköldsvik.

– Ting1 är en byggnad man antingen älskar eller hatar, tror jag. Alla har i alla fall en åsikt om byggnaden, säger Torbjörn Winther på Winter Bygg som ligger bakom tak- och plåtarbeten.

Fasaden är av glaserad keramik. Man ville ha en underhållsfri fasad som bevarade färgerna så länge som möjligt. Kulörerna fortsätter upp på taket.

– Det är tre specialkulörer för plåten, i ganska små mängder, så det var lite svårt att få tag på. Vi visste att vår leverantör, IB Metall, kunde få lackerat mindre volymer hos en firma i Holland. Det blir förstås något dyrare med specialfärger, men om vi hade beställt från en firma som bara levererar större volymer så hade det blivit 90 procent spill. Det hade blivit dyrt, säger Torbjörn Winther.

En mängd hörn och vinklar

Det här är det ovanligaste uppdrag Winter Bygg har fått.

Taket på 500 kvadratmeter består av inte mindre än 30 mindre taktytor i tre olika kulörer. Foto: Winther Bygg.

– Men vi håller faktiskt på med ett projekt i Gällivare där de ville ha ett gnistrande vit fasad, så vi har använt oss av samma leverantör och en kulör som heter Glistering snow.

Det är inte bara färgen som är speciell på Ting1. Taket på 500 kvadratmeter består av inte mindre än 30 mindre taktytor.

– Det är ett dubbelfalsat tak med en mängd hörn och vinklar, så det ligger mycket hantverk bakom. Det har kanske tagit tre gånger så lång tid som ett traditionellt tak, eftersom det är uppdelat i flera sektioner. Vi har försökt göra så skarpa linjer som det varit möjligt mellan färgfälten, men det har varit trixigt, säger Torbjörn Winther.

En tigt tidsplan

Vattenavrinningen är förstås viktig. De olika sektionerna har också olika höjd och sticker även ut olika mycket.

– Det är otroligt mycket detaljer. Annars brukar ju modern nyproduktion ha väldigt enkla tak. Takfotsramen fick vi bygga som en stor låda. Sedan är också hela takvåningen med 150 kvadratmeter väggyta täckt av plåt. Vårt arbete startade den 15 maj och var klart i början på augusti. Det var en tigt tidplan, säger Torbjörn Winther. ■

Fakta om Ting 1

Byggherre: BFR Ting1.

Beställare: Nyberg, Kaj och Wingårdh AB.

Arkitekt: Gert Wingårdh.

Totalentreprenör: Peab Sverige.

Målning: Nybergs Bygg & Måleri.

Plåtarbeten: Winther Bygg.

Balkonginglasningar: Astral AB.

Huset består av 51 bostadslägenheter om totalt 4 000 kvadratmeter.

Byggnaden mäter 22x22 meter i bredd och är 50 meter hög.

Stommen som bär upp byggnaden mäter 8x8 meter.

320 000 kilo armering, vilket innebär 32 mil armeringsjärn med 12 diameter finns i huset. Det har även använts armering med diametrarna 8, 10, 12, 16, 20, 25 och 32 mm.

Huset har 46 unika littera takåsar.

54 unika littera stålpelare/balkar/ramar.

Fasaden är av glaserad keramik i åtta nyanser av rött, gult och grönt.

Inspirationen kommer från konstnären Bengt Lindström.